

„EDINOST“

Ishaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotnih**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—

Narodno je plačevati naprej na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posredniške stavilke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 33 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnica in javna zabava, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ali na Caserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovane se ne sprejemajo. Rokovalec se ne vračajo.

Narodno, reklamiranje in oglaševanje sprejema uredništvo ali na Caserna št. 13. Poslano, osmrtnica in javna zabava, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 24. januarja 1897. v sv. Križu.

To je bil zares naroden dan, naroden praznik, gori v prijaznem sv. Križu v nedeljo dne 24. januarja. Srce se je širilo človeku same radosti, ko je videl, kako v trumah prihajajo zavedni okoličani od vseh strani. Vsi so ubirali svojo pot proti gostilni posp. Maganje, kjer se je imel vršiti javni shod, sklican po pol. društvu „Edinost“. Ko smo dospeli na dvorišče omenjene gostilne, vrvelo je že kakor na mravljišču. Hkratu se je napolnila dvorana, namenjena za zborovanje, a tudi soba poleg, veža in — kuhinja. Kamor si se ozrl, povsodi gneča. Vendar je morala ostati na dvorišču še nad 100 ljudi.

Bil je res impozanten shod, morda najlepši, kolikor jih je bilo po okolič. Nad mizo, kjer so sedeli odposlanci pol. društva „Edinost“, je visela podoba Njeg. Veličanstva.

Hipoma je nastala tišina ko se je dvignil predsednik pol. društva „Edinost“, g. prof. Mate Mandić, da v imenu pol. društva sporoči zborovalcem najprizrečnejše pozdrave. Križani! — tako je vskliknil govornik — srečen slučaj je hotel tako, da smo vrsto teh shodov zapričeli v zavednem 6. okraju in da jo tu tudi završujemo. Na vseh 16 shodih so bili navdušeno in soglasno vsprejeti vsi naši predlogi. Povsodi je vladal najlepši red, nikjer ni bilo nasprotstva, vse se je vršilo gladko. Prvi shod na Proseku je bil sicer razpuščen, toda na tem nismo bili krivi mi, ampak kriv je bil zastopnik slavnega magistrata. (Vsklikanje: Tako je!) Le ta zastopnik je postopal nezakonito. (Odobrovanje.) Tudi prvi shod na Opčinah je bil razpuščen, in sicer zopet po krivdi istega komisarja. Na vseh drugih shodih pa, kakor rečeno, je šlo vse gladko. Zasluga omenjenega komisarja pa je bila vsakako, da so potem prihajali na naše shode ces. kr. uradniki, ki so postopali povsem zakonito. Glavni namen našim shodom je, da se od vse okolice vsprejme resolucija za osnutje okrajnega glavarstva, to je, da se magistratu odvzamejo nekatere pravice, katere je prejel od slavne

vlade. Nadejamo se, da tudi danes vsprejmete to resolucijo. (Hočemo! Hočemo!)

Na to je predsednik predstavil višega komisarja Bacherja in deželnega poslanca Frana Dollenza. (Oba gospoda je zbor pozdravil „Živio-klici“.)

Slednjič je predsednik prijavil, da drž. poslanec Naberger (burni živio-klici) ni mogel priti na shod, ker je nujno zadržan na Dunaju, bivši deželni poslanec Ivan Gorup (Opetovani živio-klici) pa je zadržan po bolezni.

Na to je podpredsednik pol. društva, g. dr. Gregorin, v nad jedno uro trajajočem govoru navajal vse razloge, ki govore za našo zahtevo po osnutju okrajnega glavarstva. Povdarjal je posebno, da sedaj celó progressovci priznavajo, da nas je veliko število. Tako je n. pr. priznal svetovalec Venezian, da je v Trstu 8000 slovanskih volilcev, kar bi odgovarjalo prebivalstvu kacic 40000 duš. Toda mi vemo, da nas je več.

Glejte n. pr. na kmetijsko polje! V svojem kmetijskem društvu „Società Agraria“ silijo Italijani le svoj italijanski jezik, mesto da bi vas poučevali. Potem pa pravijo, da mi tiramo politiko povsodi. Tako smo bili pristljeni, ustanoviti si svojo kmetijsko družbo. In sedaj je pripoznal celo vlada sama, da je bilo potrebno to društvo, kajti podelilo mu je ravnokar podporo 2000 gld. Tako je povsodi. Zato treba, da se nekako postavimo na lastne noge; in v ta namen smo zasnovali to agitacijo. Ali značilno je vedenje Italijanov nasproti našim shodom. S prva so ignorirali naše delovanje, potem so poskušali z lažmi in slednjič z grožnjami. Osebito lažejo in strašijo okoličane, da jih mi hočemo ločiti od Trsta. Mar menite, da smo mi res tako nespametni? Ne ločiti od Trsta, ampak je d n a k o p r a v n i hočemo biti v Trstu! Vi bivate tu že stoletja, vi ste pomagali zidati to mesto tržaško; kako bi mogli biti torej tako nespametni, da bi se odpovedovali temu, kar je vaše, česar solastniki ste?! Mi da bi vam hoteli dajati takih pogubnih nasvetov, mi, ki smo vaše krvi, ko nam že narava velevala, da vam moramo hoteti dobro?! Tudi naši nasprotniki trdijo, da vam hočejo dobro. Da, tako dobro vam hočejo, da

bi vas najraje — pojeli! (Burno pritrdjevanje in ploskanje.) Mi smo vam bratje in prijatelji, ker nam srce tako velevala njim pa velevala srce, da vas mrzijo. In ako prihajajo k vam priliznjenimi besedami, vedite, da prihajajo volkovi v volčji obleki. (Frenetično pritrdjevanje.) Dotakniti se mi je tudi danes njih večnega očitanja, da vam dajejo zaslužka. To je bedasto; oni vam dajo le toliko, kolikor ste v resnici zaslužili. Oni vam zaslužek, vi njim delo; a vprašanje je, kdo ima več dobička: ali oni od vas, ali vi od njih?! Že na nekem drugem shodu sem povedal nastopno priliko: Gospodar je imel 500 delavcev. Tem delavcem je očitil vedno, da jim daje kruha. Slednjič pa mu je vendar odgovoril eden delavcev: Da, to je res, vi dajete nam vsem kruha, ali mi vsi skupaj dajemo vam — pečenke! Da, častiti zborovalci, tako je tudi v vašem razmerju do mestne gospode: oni jedo pečenke, vi pa suh kruh. (Odobrovanje.)

To razmerje se mora premeniti. Vi morate dobiti bolj dobrohotnega gospodarja, ki vam boče privoščal svobodnejše dihanje, ki vam boče pravičen upravitelj in zaščitnik, ki vam pojde na roke v vseh stvareh, dotikajočih se vaših gnetnih in duševnih koristi. Po našem najboljem uverjenju bil bi prvi korak do tega cilja: osnutje okrajnega glavarstva za tržaško okolico. Do tega uverjenja so prišli okoličani na vseh dosedanjih shodih in so v tem zmislu soglasno vsprejeli dotično resolucijo. Storitvi tudi vi tako danes, kronajte naše delo, oddajte tudi vi svoj glas v ta namen! Ako storite tudi še vi tako, bode to slovesna manifestacija, kakoršne menda še ni podala naša okolica o svojih željah glede uprave — manifestacija, s katero bode gotovo računala tudi slavna vlada. (Frenetično ploskanje, živio-klici in vsklikanje: Hočemo, hočemo vsi.) Ko se je poleg vihar navdušenja, je govornik prečital nastopno resolucijo:

Javni shod VI. okraja trž. okolice v sv. Križu 24. januv. t. l., smatra sedanje upravne razmere v tržaški okolici neznesnimi in škodljivimi, toliko tržaški okolici, kolikor državnim interesom in zato prosijo okoličani, zbrani na tem shodu, kakor avstrijski državljani, da blagovolji visoka c. kr. vlada

treba več nič drugega, nego, da si najde dobre ženice“.

Tega menenja je bila tudi Désirée. Samo tega je še trebalo poleg Franove sreče, dobre, jake, pridne ženice, ki bi bila navajena delu ter bi živela samo zanj. In da je Désirée govorila s tako gotovostjo, delalo je to, ker je vrlo dobro poznala ženo, ki bi bila prikladna Frannu Rislerju. Ona je bila samo jedno leto mlajša od njega, bila je torej baš v pravih letih, da bi bila mlajša od soproga, ter bi mu ukljub temu mogla nadomestovati mater.

... Lepa?

Ne, lepa baš ne, a vendar bolj zala nego-li grda, kljub svoji hibi, kajti bila je šepasta, revica!.. Potem pa tako razumna, tako bistra in tako zaljubljena! Nikdo drugi razven Désirée je ni vedel, kako zelo ta ženica ljubi Frana, in kako že več let noč in dan misli nanj. A on tega niti opazil ni, marveč je očividno obračal oči. A to nič ne de! Tiha ljubezen je tako zgovorna, v prikrivanih čustvih živi taka moč — — — Kdo ve! Nekega dne morda — — —

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

23

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Sedaj je nastal premolk. Siromaka Frana je izpoved stala neizmerno veliko truda. Besede, katerih je iskal, mu niso hotele priti na misel, in strah ga je obšel. Določeval si je čase, kdaj bode govoril;

„Kadar bodemo onstran Porte Saint-Denis... Kadar bodemo imeli boulevard za seboj“.

A Sidonija je vsakokrat pričela govoriti o tako navadnih rečeh, da mu je izpoved zamrznila na ustnih, ali pa ju je tudi ustavil kakšen voz, ki je starišem dal časa, da so ju zopet došli.

Naposled v Maraisu se je odločil:

„Poslušajte me, Sidonija!.. Jaz vas ljubim...“

To noč so bili pri Dellebeovih jako dolgo po koncu.

Pridni ženski sti običavali kolikor mogoče v noč podaljšati dele, tako, da je bila ujuja svetilnica v tihi Rue de Braque izmed onih, ki so najpoznejše

ugašale. Predno sti legli, čakali sti, da se vrne veliki mož, za katerega se je na ognjišču v pepelu grela mala, okrepujoča večerja.

Poprej, ko je še igral, je imelo to tehten vzrok: igralci, navajeni zgodaj in jako zmerno obedovati, se vračajo iz gledališča s prvim volčjim gladom ter jedo potem doma. Delobelle sicer že dolgo ni več igral, ker pa, kakor je pravil, ni imel pravice, odreči se gledališču, je stregel svoji maniji z mnogimi igralskimi običaji, med iste je spadala ta večerja in njega pozni povrat, ko je bila že ngasnjena poslednja plinova svetilna na zavozliških boulevardskih gledališč. Da bi šel v posteljo brez večerje in ob isti uri kakor drugi ljudje, to bi bilo zanj istega pomena, kakor da se odreka vsemu, z bojem vred. In on se nikakor ni odrekal, za vraga, da ne!..

Tisto noč, o kateri govorimo, se igralec še ni vrnil; ženski sti ga čakali, ukljub zapoznani uri še vedno pridno delaje in zraven živo razgovarjaje se. Ves večer je bilo govorjenje le o Frannu, o njegovem izpitu in o bodočnosti, ki mu je sedaj bila odprta.

„Sedaj“, je menila gospa Delobelleova, „ni

odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu posle prenesenega ali izročnega delokroga glede okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno glavarstvo za isto.

(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 1. februarja 1897.

Shod zaupnih mož konservativne stranke v Ljubljani. Dekler ne dobimo poročila v „Slovenca“, dotlej nočemo govoriti podrobneje o usodnem sklepu shoda zaupnih mož. Za danes javljamo le, da se je vsprejela nastopna resolucija:

„Shod zaupnih mož katoliške narodne stranke izjavlja, da naj poslanci izvoljeni v državni zbor od katoliške narodne stranke, složno in solidarno postopajo v narodnih vprašanjih z vsemi jugoslovanskimi poslanci.“

Glede na obliko tega složnega in solidarnega postopanja pa odločujejo izvoljeni državni poslanci katoliško narodne stranke sami v sporazumu z vodstvom stranke.

Slednjič treba, da zabeležimo imena onih častivrednih mož-duhovnikov, ki so govorili za slo. župniki Podboj, Žlogar in Potočnik. Dasi niso dosegli svojega namena, a jim vendar izrekamo pristožno zahvalo v imenu pokrajinskih Slovencev.

Vesti iz Afrike. „Agenzia Stefani“ poroča iz Agordata 30. m. m.: Dervisi nadaljujejo svojo pot nazaj, naše domače (erue) čete so za njimi in v vedni dotiki z njimi.

General Viganó je bil ukazal, da je porušiti utrdbe bivšega tobarja dervisev. To delo so izvršili italijanski črni vojaki.

Baldissera odstopi? Iz Rima došla vest zatrjuje z vso gotovostjo, da je general Baldissera ulež pri vojnem ministerstvu svojo ostavko kakor gubernér in vrhovni poveljnik v Eritreji.

Mobilizacija ruskega brodograja v Črnem morju? Londonski „Times“ javlja iz Odese: Rusko brodograje v Črnem morju, sestojče iz 6 oklopnih, več ladij-topničark in 7 ladij za uničevanje torpedov, priplulo je v Savastopol. Brodograje je popolnoma oboroženo, moštvo kompletno in pripravljeno. Jedna oklopnica in jedna ladija-torpedovka sti kurjeni noč in dan.

Različne vesti.

Za državnozbornske volitve. Mestni magistrat objavlja: Od srede dne 3. februarja naprej bodo izložene na magistratu volilne liste za državnozbornske volitve. Te liste obsejajo toliko volilce mesta tržaškega, kakor one iz okolice iz treh volilnih razredov, in slednjič tudi volilce V. kurije. Liste ostanejo izložene 8. dni in sicer do srede dne 10. februarja, do 2. ure popoldne. Do tega dne je uložiti reklamacije. Reklamacijam morajo biti priloženi dokazi o onih okoliščinah, ki niso notorične. O reklamacijah odloči c. kr. namestništvo. Na pozneje predložene reklamacije se ne bodo jemalo ozira.

Za dokaz polnoletnosti zadostuje tudi vojaška knjižica ali domovinski list. Kdor nima takega dokazila, naj si preskrbi krstni list, za kateri ni treba kolka, samo povedati mora, da ga rabi v svrhu dokazila polnoletnosti v dosego volilne pravice.

Nadalje mora vsakdo imeti spričevalo, da je bival že 6 mesecev v Trstu, katero more dobiti na policiji.

Občinske volitve v Trstu. Minole nedelje je došla županu naredba namestništva, glasom katere se razveljavljajo, kakor nezakoniti, sklepi mestnega zbora od 27. m. m. Zajedno prevzema namestništvo na se delo dovršenja volilnih list. Slednjič nalaga ta naredba mestnemu magistratu, da mora vpisati v volilne liste: pomorske kapitane, umirovljene častnike, vojaške uradnike in uradnike državnih železnic. Zoper to naredbo se je možno pritožiti na ministerstvo za notranje stvari.

Ista naredba določa, da se obč. volitve tržaške prične dne 17. februarja! Po 2. februarju ne bodo dovoljene nobene spremembe več v volilnih listah.

Volitev za V. kurijo v Trstu. Delavski shod, sklican minole nedelje pri sv. Jakobu, je bil prav dobro obiskan, toda ostal je brez speha. Ko je

namreč jela razprava o kandidaturah, je nastala tolika zmešnjava, da je komisar dal razpustiti shod. — Kakor posnemamo iz današnjega „Mattina“, bode konservativni kandidat v V. kuriji g. prof. Avgust Vierthaler.

Imenovanje. C. kr. prizivno sodišče v Trstu. je imenovalo pravnega vežbenika dr. Petra Bleiweisa avskultantom na trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu.

Občinske volitve v Pomjanu. Našim čitateljem javiti nam je veselo vest, da je narodna stranka zmagala tudi v prvem razredu. Ker italijanski listi kriče, da so se godile nezakonitosti in nasilstva — konstatovati nam je, da je komisija postopala povsem nepristranski in je ob enakih okoliščinah zavračala toli slovenske, kolikor italijanske glasove. Seveda tako ni bilo, kakor je bilo nekdanj: ko je komisija uničevala samo slovensko narodne glasove, ko so zavračali naše opravičene glasove, dočim so od italijanske strani vse pripuščali k volitvi: mrtve, nemaniče, hlapce, take, ki so že po dvakrat trikrat volili itd. itd. Tako seveda se ni volilo to pot v Pomjanu, in od tod krič italijanašev o „nasilstvu“. Podle duše merijo vse ljudi se svojim vatlom.

Sicer pa smo o vršenju volitev dobili nastopno avtentično poročilo:

Že v nedeljo dne 24. min. meseca opazovati je bilo v Pomjanu nenavadno gibanje. Orožnikov je bilo 10 s postajevo na čelu. Agitatorji so krožili od hiše do hiše in to ne samo po dnevu, ampak, počenši z nedeljo so bili skozi ves teden — moč in dan na „delu“. Naše agitatorje moram primerjati discipliniranim stražam, kajti bili so vsaki na svojem mestu od prvega začetka do zvršetka. —

Predno nadaljujem, ne morem si kaj, da ne bi omenil voditeljev naše stranke, ki se niso strahili nobene žrtve.

Posebne pohvale so vredni: gg. župnik Tomšič, obč. svetnik Veškovo in obč. tajnik Kuščar; to pa seveda ne krati zaslug ostalih členov komisije, prvakov in agitatorjev.

Komisarja sta bila nevtralna; samo gospodu Lohmayerju priporočamo, da se popolni svoje znanje v slovenščini. Orožniki so se vedli uzorno, kolikor sem zamogel opaziti jaz. — V III. razredu se je volilo v ponedeljek od 8. ure zjutraj do 11. zvečer, v torek do 9., a v sredo do 4. ure in pol popoldne. Zmagali smo z 36 glasovi. Komisija je uničila 82 glasov obeh strank, toda v 5 slučajih je komisar protestoval zoper sklep komisije. Ostalih 77 se je uničilo, ker niso odgovarjali zakonitim predpisom, oziroma, ker niso reklamirali v določenem času. Oba gg. komisarja sta izjavila, da lista volilcev je evangelje in teh nazorov držala se je i komisija.

V II. razredu smo zmagali s 30 glasovi; ker se je pa dokazalo, da je eden od naše strani volil 2krat, se mu je eden glas uničil in ostalo je 29 glasov večine za narodno stranko. Od oddanih glasov sta bila dva uničena, toda komisar je izjavil, da je uničenje po njegovem menenju nezakonito.

V I. razredu bilo je vse v redu, ker gosp. komisar ni protestiral za nobeden glas. Zmagali smo z 1 glasom večine, toda imeli bi 3 glase večine, ko bi ne bila komisija po pomoti uničila en glas naših in ga dala nasprotnikom. Pozneje je spoznala svojo zmoto, toda ni bilo časa in mogoče popraviti jo. Sklenilo se je le, da je vzeti to na zapisnik in prositi kompetentne oblasti, naj omenjeni glas rehabilitirajo oziroma uničijo.

Veseli je na tej zmagi je bilo v naši stranki neopisno, toda to veselje se je izražalo povsem mirno in dostojno, brez hrupa in vrišča. Po občini pomjanski je na večer zažarelo 8 kresov, ki so naznanjali našim o zmagi, nasprotnikom pa o porazu.

Konečno mi je še naglasiti, da je bil vodja vse nasprotne agitacije, da, duša vsemu nasprotnemu gibanju: ta ošnji c. kr. poštar Bartolich, rodem Slovenec iz Krkave, a danes po svojem mišljenju najhujši pristaš italijanske stranke. Dali pa more dejstvo, da se c. kr. poštar eksponira v toli srditih bojih na prvem mestu, biti koristno za institucijo pošte, o tem naj razmišlja c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu.

Ne bodi ga treba.

Čujte! Čujte! V „Jedinstvu“ čitamo nastopno vest, ki je v divno ilustracijo peklenskih nakan onih propalic po Istri, zoper katere je te dni pošteni Luginja ogorčeno nastopil v članku „Našemu ljudstvu po Istri“. To so propalice, ki žive od Judeževih grošev. „Jedinstvo“ piše namreč, da je predsednik glavne skupine Lega Nazionale v Trstu dne 4. m. m. ob 10. uri popoldne odposlal 536 gl. 42 nvč. na adresu tiskarne na Reki, v kateri se tiska „Prava Naša Sloga“. Dotični poštni nakaznici je bila št. 415.

Ta kratka vest nam je povedala vse: v kake namene se rabijo denarji, ki jih nabira „Lega“, in s kakimi ljudmi so v zvezi oni podležji, ki obrekujejo in klavečajo Spinčiča in Luginjo.

Iz Ljubljane nam piše naš dopisnik: V glavnih potezih odgovorili ste že „Slov. Narodu“, kateremu ni ugajala sosebno jedna točka v zadnjem mojem dopisu. Tu treba poudarjati, da je one besede, katere sem zapisal o pogovoru med g. dr. Tavčarjem in g. Povšetom, g. Povše v neki odlični družbi skoro dobesedno tako govoril, torej je bilo opravičeno domnevanje, da gosp. Povše ni govoril g. dr. Ivanu Tavčarju o samoslovenskih napisih v takem obsegu, kakor se je govorilo v mestnem zboru ljubljanskem in v dopisu „Edinosti“ iz krogov „narodne stranke“. Odločno odklanjam vsako očitanje politične nemoralnosti sosebno od strani sedanjega „Slov. Naroda“ in to tembolj, ker sem pred dotične besede zapisal „ako ima g. Povše prav“. Velevisoka gospoda okoli „Slov. Naroda“ naj se ne čudi, da je pričel tudi lep del kranjskih Slovencev „ekstemporirati“, ker ne more umevati dobrot nemško-slovenske zveze!

„Tržaško podporno in bralno društvo“ priredi svoj običajni „veliki društveni ples“ dne 6. februarja t. l. v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“.

Vabilo na veliki ples, ki ga priredé trgovci z jestvinami v Trstu, danes dne 2. februarja 1897, v redutni dvorani „Politeama Rossetti“ (uhod ulica Chiozza). Pričetek ob 9. in pol zvečer, ter bode ples trajal do 4. zjutraj. Svirati bode gledališčni orkester. Ples in „kotiljon“ bode vodil plesovodja gosp. Umek. Dvorana bo krasno odičena in dnevno rasvetljena. Ustoppina za gospode dvema gospema 1 gl. Prosi se priti v plesni toilet. Na obilno udeležbo vabi podpisani odsek. Jak. Bambič, Jos. Kranjc, Mihael Novak, Josip Lutin, Anton Krivec, Ivan Paternost, Ivan Lampe, Šmid Hinko, I. Skočir, Ivan Klun, Jos. Mali, Iv. Cergol, Ant. Lampe, Ant. Vatovec, F. Markusa, I. Ogršek.

Opomnja. Ker je čisti dohodek namenjen za ponesrečene kriške družine, se radodarnosti ne bodo stavile meje. Z ozirom na ta dobrodušni namen in pa še posebno na dejstvo, da je brezsrčni „Piccolo“ tako gnusno napal naše trgovce in uprizoril strastno agitacijo zoper to veselico, nadejamo se, da Slovenci tržaški dajo najprimernejši odgovor na „Piccolov“ smrad: s tem namreč, da se v velikem številu udeležijo te veselice.

Ples pekovskih pomočnikov. Ta ples bode v torek dne 9. februarja v redutni dvorani „Politeama Rossetti“. Dvorana bode ozaljšena in rasvetljena na vse strani. Eventualni čisti dobiček je namenjen „Vzajemnosti pekovskih in slastičarskih pomočnikov“. — Vojaški orkester pešpolka št. 87. Pred polnočjo se bode plesal velik „kotiljon“, a ob polnoči bode velika bitka snegom. Plesove bode vodil učitelj plesa, gosp. Umek. Vstopnina 1 gl., s pravico uvesti dve gospici. Vsaka gopica več plača 50 nvč. Ustoppice se morejo dobiti v društvu „Vzajemnost pekovskih in slastičarskih pomočnikov“, Via del Toro št. 12. I. nadst. (kjer je sedež odbora), od 10 do 12 opoldne, in od 6 do 8. ure na večer, a 9. februarja na dan prireditve plesa pri uhodu v dvorano. Dvorana se odpre ob 8 in pol. Pričetek plesa ob 9, zaključek ob 5 uri zjutraj. Ustop bode iz ulice Chiozza.

Odbor.

O veselici pevskega društva „Skala“ nam pišejo: Po shodu, ki ga je napravilo pol. društvo „Edinost“ dne 24. t. m., pedal sem se na veselico pevskega društva „Skala“.

Nikakor ne bi bil pričakoval, da one, še mlado pevsko društvo (in o tako kritičnih razmerah) tako častno reši svojo nalogo.

To društvo je bilo, kakor sem zvedel od domačinov, dolgo brez učitelja, vsled česar ni moglo nadaljevati pevskega vaj; še le po dolgem času se

je posređilo, da je dobilo pevovodjo, za kar se je veliko prizadeval gosp. Ivan Čaharija, podjetnik kamenolomov. Tudi tržaški Slovenci so poslali temu gospodu zahvalno izjavo na njega rodoljubnem delovanju. Ko sem dospel, je bil že natlačen prostor za veselico in le težko sem se preril v sobano. Pričakal sem v sobani le dve točki, kajti vsled vročine, ki je nastala med toliko množico, moral sem k vhodu in tam sem lažje prestajal.

Prva točka bila je deklamacija „Zaklad“, ki jo je proizvelo domače dekle v lepi narodni okoličanski noši.

Te je bila Anica Košutova. Dobro je rešila svojo nalogo, osobito če pomislimo, da je nastopila prvič. Vse pevske točke so se sponesle prav dobro, tako, da so se morale ponavljati. Posebno so ugajali občinstvu mešani zbori.

Mimogredé, ker sem ravno na tem, naj mi bode dovoljeno pripomniti, da ne samo v Sv. Križu, ampak povsod, kjer sem videl nastopati pevska društva, so jako ugajali občinstvu mešani zbori.

Že nastop takih zborov napravja na gledalca, oziroma poslušalca impozanten utis, ker o takih prilikah nastopajo naše okoličanke vedno v krasnih narodnih nošah; in če je pesem dobro peta spojenimi glasovi nežnih grl, udarja ista na poslušalčevo uho jako prijetno in milodoneče. Zato naj bi skrbeli gg. pevovodje, da bodo naša društva večkrat nastopala z mešanimi zbori.

Sedaj zopet k stvari. Jako je ugajal samospjev tenorja spremljevanjem glasovirja „Nazaj v planinski raj“. Tenorist A. Bolčič je moral ponavljati ta samospjev. Kakor mlad in ne izvežban pevec je pel jako dobro, lahkotno in prijetnim glasom.

Istotako je ugajal šaljivi samospjev „Ribničanska“, ki se je tudi moral ponavljati. Izvajanje, ponujanje „sihe ruobe“ kakor tudi glas g. Kovača je ugajal posebno. Dobro jo je pogodil tudi pri tem nastopivši „čvetospev“.

Pohvala bodi izrečena g. pevovodju Ivanu Boletu, da je tako izvežbal pevce „Skale“ v čast društvu in vsej vasi.

Konečno se je vršila šaloigra „Oreh“, katero so uprizorili sami domači diletantje, ki so nastopili prvič, ali nikdo ne bi dejal, da niso to že izvežbani igralci.

Tudi godbo treba pohvaliti, igrala je izključno slovanske komade ter je svojo nalogo dobro izvršila.

Po veselici pa se je lahkotno mladina vrтела, ne vem pa ali do belega dne ali le do jutranje zore, ker jaz sem odšel še o temi pozdravit svojo ljubljenco — posteljico. Uveril sem se torej, da imajo v Križu dobrih moči, da bodo lahko prirejali najlepših veselice.

Škoda le, da je bil prostor tako tesen. Toda čul sem, da Križani odpomorejo tudi temu nedostatku; neki vrli domačin hoče baje sezidati lepo dvorano za narodne veselice.

Udeležba te veselice bila je velika; videl sem tam Nabrežincev, Prosečanov in Opencev, ki so se udeležili korporativno svojimi pevskimi društvi, Kontoveljcev in drugih. Lepa zabava bila je tudi pozneje v gostilni gosp. Ipavca, kjer so prepevala razna pevska društva in slišal sem tudi par vspodbudljivih govorov.

Le tako naprej, vrli Križani, da dokažete svetu, da se zavedate svoje dolžnosti do domovine in svoje matere.

Zginiti mora popolnoma izmed vas vsa ljulika in vi ostanete zdravi, krepki sinovi svojih mater in očetov; ostanite hrabri stražarji svoje domovine, ob katero se zaletajo viharji in valovi. Če boste krepko odbijali silne napade svojih sovražnikov, ne boste le vršili svoje dolžnosti, pač pa boste koristili sami sebi in svojim potomcem. Nasledniki vam bodo hvaležni, da ste jim ohranili sveto vero in jezik svoj.

Prelepo ime sv. Križ naj vam bode vedno ščit in znamenje, s katerim gotovo premagate sovražnike, kakor so jih že naši predniki premagovali v hudih in krvavih vojnah.

Č r n o v o j n e ž.

Sodnijsko. 21letni Alojzij Erfolja iz Vojsčice pri Komnu je imel ljubovne odnose z Julijo Milaničovo. Toda nje oče nikakor ni hotel dovoliti, da bi se vzela ter je celo rekel mladeniču, naj si izbije iz glave vse take misli. Erfolja je sklenil

maščevati se na kratem očetu. Pregovoril je 7 svojih tovarišev, da so šli po noči od 16. na 17. aprila m. leta pred Milaničovo hišo ter metali kamenje v okna. Razbili so 4 okna. Vseh 8 je bilo zatorej toženih javnega nasilstva, sterjenega zlobnim poškodovanjem tuje lastnine. Erfolja je bil priznal svojo krivnjo preiskovalnemu sodniku, na razpravi pa so tajili vsi več ali manj odločno. Sodišče pa je obsodilo vseh osem obtožencev. Dobili so: 21letni Alojzij Erfolja 4 mesece, 21letni Ivan Masten in 22letni Josip Milanič po 3, 22letni Jakob Milanič, 19letni Fran Milanič, 19 l. Ivan Erfolja (Matjev), 20 l. Ivan Erfolja (Jernejev) in 20 l. Ivan Antončič pa vsak po 2 meseca.

50letni, že mnogokrat kaznovani težak Jos. Kozlovič iz Trsta, je dobil zaradi hudodelstva tatvine 13 mesecev težke ječe ter pride po prestani kazni pod policijsko nadzorstvo.

22letni, že večkrat kaznovani zidar Karel Marvin je dobil zaradi tatvine 3 mesece težke ječe. Ukradel je bil voziček, vreden 15 gld. in ga prodal za 5 gl.

Razni mladeniči iz Ospa so napadli 22. novembra min. leta zvečer Antona Ivančiča iz Gabrovice, zahtevajoči od njega silom 10 gld. „odkupnine“, ker je hodil k svoji zaročnici v Ospo „v vas“. Ivančič pa je bil že prej plačal 4 gld. te brezmiselne „odkupnine“. Ker pa se je bal, da ga besna tolpa ubije, dal jim je vse, kar je imel pri sebi, namreč 3 gl., in je obljubil, da jim plača prihodnjo nedeljo še 3 gld. Sodišče je obsodilo vse te napadalce in sicer so dobili: 25letni Anton Vodopivec, 24letni Andrej Vodopivec, 21letni Josip Vodopivec, 24letni Valentin Cunja, 21letni Anton Klevian in 21letni Josip Novak vsaki po 2 meseca težke ječe, 18letni Cunja, 18letni Josip Slavec in 18letni Josip Krašovec pa vsaki po 6 tednov.

Zaradi madjarske surovosti — v smrt. „Hrv. Pravo“ poroča z Reke: Pred par dnevi vozilo se je neko 17letno dekle po železnici iz Ogulina v Josipdol. Dekle morda še nikdar prej ni bilo na železnici; niti ni opazila, ko se je vlak ustavil na omenjeni postaji, ampak ostala je v vozu. Vlak je krenil dalje proti Tounju. Proga iz Josipdola proti Tounju gre prilično navzdol, torej vlak leti dosti naglo. Sedaj je vstopil sprevodnik v voz ter zahteval od dekleta vozni listek. Ko je videl, da bi bila morala izstopiti že v Josipdolu, prišel je kričati, strašno psovati ubogo dekle in groziti se ji s kaznijo. Preplašeno dekle je skočilo, planilo bliskoma k vratom, katera je bil konduktor ob ustupu pustil le priprta in — skočila je z drvečega vlaka! Sirota se je bila morda nadejala, da pade na mehki sneg in da se ne poškoduje, toda po vsej nesreči je padla ob neko steno ter z glavo udarila tako silno ob zid, da ji je črepinja počila! Ubožica se je ubila A o tej nesreči se ne piše ničesar, bržkone zaradi tega ne, da ne bi se škodovalo onemu madjarskemu konduktérju!

Ljubovna tragedinja. Iz Starega Bečaja javljajo: V sosedni občini Földvár se je dogodila strašna tragedija. Bogati in mladi seljak Peter Vukašin je zasnuhil Dr. gico, hčerko sosednega, premožnega posestnika Štefana Miloševa. Le-ta in pa njegova žena sta z veseljem vaprjela snubača, toda — Dragica mu je dala košarico. Vukašin je doznal, da ga dekle noče zaradi tega, ker ima ljubovne odnose z nekim huzarskim desetnikom bečejske posadke. Nesreča je hotela, da je Vukašin nekega dne našel dekleta v nežnem objemu svojega tekmeča. To ga je tako razjarilo, da je potegnil nož in ga zabodel korporalu z vso silo v prsi. Huzar pa je v istem trenutku potegnil sabljo in mahnil napadalca po glavi. Oba sta se zgrudila s krvjo oblita na tla. Bržkone oba podležeta zadobljenim ranam. Dekle je po tem dogodku pobegnilo iz hiše svojih roditeljev in doslej še ni bilo najti sledu po njej.

Žid, ki je ukradel doto svoje žene. V Budimpešti je nedavno poročil špekulant Sami (!) Auerbach vsega spoštovanja vredno dekle. Mlada žena mu je prinesla 6000 gld. dote v gotovem denarju. A bila je toliko nespametna, da je denar izročila soprogu. Ko je Žid imel denar v žepu, izginol je. — Pravi, da dekletu ni nič kaj žal po begunu, kajti dobro zna, da je takih „možakov“ v Pešti — še preveč.

Dekleti — razbojnici. Dve sestri iz dobre

obitelji, Sidonija in Ksenija V., došli sti v Curig študirat medicino na tamošnjem vseučilišču. Ko jima je zmanjkalo sredstev, ubili in oropali sti neko staro skopuhinjo. Par dni pozneje ju je prijel policija.

Dividenda — iz kruha. Delničarji velike pekarnе v Utrehta letos ne dobé dividende v denarju, marveč — v naravi. Ravaateljstvo je bilo namreč sklenilo, da je umestneje, ako se namreč da delničarjem kruha namesto denarja. In tako bodo vsi delničarji dobivali nekaj časa kruh zastonj.

Moderni otroci. Na drsališču v Kottbusu je nekdo našel novčarko. Odprl jo je v prisotnosti svedokov, da se konstatuje, kaj je notri. V novčarki je bila mala svotica denarja in pa listič z naslovom: „Imenik vseh mojih obožavateljev“. V tem imeniku je bilo kakih 20 imen, samih šolskih fantičev. Ko so ljudje se smehom čitali ta „imenik“, prišla je neka „gospodična“, stara morda kakih — 11 let, ter je reklamovala novčarko kakor svojo last. Celih jednat let in že dvajset „obožavateljev“. Dobro obečo!

Na Dunaju je sklenila umreti 12letna (!) Marija S. zavoljo — nesrečne ljubezni! V slovesnem pismu na svoje roditelje je pisala, da jo življenje ne veseli, ker „nje Edvard“ hodi vedno z vrtarjevo Malčko. (!) Malčka da ima denarja, in da tudi Edvardu kaj daje, ona pa, sirota Marija, nima nikdar nič in nikdar ne bode imela nič. Zato boče rajše umreti, nego da bi morala gledati, kako srečna sta Malčka in pa „moj Edvard“ (!). Nekoga jutro so našli tega zaljubljenega otroka na pokopališču, na polu zmrzlega.

Dandanes res ni več otrok!

Radi današnjega praznika izide prihodnja številka številka že-le v četrtek zjutraj.

Koledar. Danes (2.): Srečnica. Darovanje Gospodovo. — Jutri (3.): Blaž, škof; Oskar, škof. — Mlaj. — Solnce izide ob 7. uri 31 min., zatoni ob 5. uri. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 2 stop., ob 2 pop. 5.5 stop. C.

Loterijske številke, izrečane dne 30. m. m.:

Trst	19,	17,	5,	39,	18.
Linc	40,	43,	17,	59,	45.
Inomost	82,	17,	65,	9,	24.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta zimski in jesenski čas najbolj imenitna, zakaj oba sta jej časa žetve. V zimskem času sprejema vnovič ude in njihove letne darove, v jeseni pa jim za to podaja nove duševne hrane; če gre vse po sreči, veselijo najpoprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki družbe. Naj bi nastoplo leto prineslo prav obilo medsebojnega veselja ob obeh teh znamenitih časih! — Zato se po svoji navadi obračamo zdaj do vseh Slovencev in Slovenk ter jih vabimo prisrečno, naj se zopet pridružijo naši vseslovenski družbi, da se nas zopet nabere na tisoče in tisoče. To bode vsemu narodu v srečo in čast, ter ga bo tudi prijetno osvitljalo pred vnanjim svetom. Po skupni molitvi se bomo udeleževali rebeških dobrot, iz družbenih knjig pa zajemali lepih naukov, ki nas bodo izobraževali ter nam krepili duha. Res, golinar dati je marsikomu težavno, a resnica je tudi, da si ga kateribodi vsaj desetkrat prihrani potem, ko mu nove knjige napravljajo pošteno razvedrilo in veselje; lepih naukov v njih pa celo ne moreš preplačati nikdar, ker ti koristijo za čas in večnost. Torej le kmalu se oglasite (če se še niste) pri gg. poverjenikih in kolikor le mogoče naj vas pristopi še novih! Verjemite, da vam ne bode žal! Preč. gg. poverjenike in druge rodoljube pa prosimo prelepó, da bi ne opešali v svojem izkušenem, trdeljubnem delovanju za družbo. Ž njihovo pomočjo upamo, da bo družba sv. Mohorja, če morda tam pa tam še ne naraste, vsaj vstrajala na svoji dosedanji večini. Zlasti v obmejnih krajih naj bi le še naraščala!

Knjige izidejo iste, kakor jih napoveda družbeni „Glasnik“:

1. „Zgodbe sv. pisma“. IV. snopič. „Zgodbam“ je namen, Slovence bolje seznaniti z božjim razodetjem in nauki sv. pisma; močno želimo, da pridejo v sleherni slovensko družino. Dozdaj izšli 3 snopiči se še dobe vsaki po 50 kr.

2. „Sveti rožni venec“. Knjiga obsega na 20. polah pouk o rožnem vencu in njega bratovščinah, vrhu tega pa še celoten molitvenik.

Lastnik korespondenčnega lista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: Fran Godnik. — Tiskarna Dolenc v Trstu.